

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

& contra ipsos Canones afferuit. cuius sententiam recentiores aliqui amplexi sunt. Tota rei istius disponendæ ratio ad Ecclesiæ pertinet, quemadmodum dixi. quam tamen sine consensu Principum peragere non deber, ut ostendam libro iv. cap. xiii.

C A P V T X.

Synopsis.

I. *Etsi Principes leges ecclesiasticas condere non possint, ad Tuitionem Canonum tenentur ex officio. De religione satagere debent etiam pagani Principes, ob civium tranquillitatem. Et legibus suis injurias Deo factas ulcisci Christiani Reges, ad Dei cultum amplificandum adstricili ex eo quod Christo nomen derint.*

II. *Garcia opinio, puritanis eundem esse finem legum civilium & ecclesiasticarum, apud Christianos, scilicet felicitatem eternam civium. Discrepantibus hanc legum ex sententia auctoris. Canones singulis instrumenta felicitatis illius parant. Leges pacem publicam singulis civibus, & per consequentiam, eternam felicitatem. Patris & Regis in hoc capite comparatio-*

III. Societas religionis & regni. Virique proficie-re tenetur Princeps, ex Theodosio, & Concilio Ephesi-

sino.

IV. Tuitio Ecclesie Regibus Christianis commissa à Christo. Probatur ex Paulo, & Augustino.

V. Idem probatur ex psalmo secundo & variis locis Augustini, & ex Sixto I.

VI. Discussus Eusebius locus de Episcopo N. i. qui male vulgo explicatur. Constantinus dictus ab Eusebio Episcopis communis.

VII. Pacem Ecclesie conservabant Principes, in-dictis synodis, & confirmatione decretorum synoda-lium, ex Iustiniano, & Quinta Synodo.

VIII. Discremen inter Decreta fidei & disciplinae, quod attinet ad confirmationem Principum.

X. Synodus Nicena à Constantino conformata, Constantinopolitana à Theodosio, & Ephesina ab al-tero Theodosio.

X. Marciannus confirmat Chalcedonensem.

XI. Iustinianus depositioni Anthimi imperialem autoritatem adjunxit.

XII. Constantinus Pogonatus confirmat decreta Sexta Synodi, quod gratum Leoni secundo. Synodus in Trullo perit confirmationem à Principe. Septima & Orlava Synodus ab Imperatoribus confirmata, postquam illis constituti libero consensu Episcoporum omnia decreta.

XIII. Principes non condunt novos canones, sed conditorum executionem decernunt, ex Facundo Her-mianensi.

I. **E**T si leges ecclesiasticis & spiritua-
libus rebus indicere, modo quem
capite septimo explicui, non contineatur
intra fines regiae potestatis, attamen cano-nicas constitutiones suis etiam legibus tueri
ex officio Principes tenentur. Quod ita ve-
lim intelligi, ut non solùm interpellati &
rogati Principes ministerium suum ad Ca-

nonum observationem commodare possint,
sed etiam ex officio in eam curam incumbe-
re teneantur. Licet enim Reipublicæ admi-
nistratio eo fine illis à divino numine con-
credita sit, ut civium tranquillitatem pro-
curent, atque ex illo capite de vera reli-
gione constituenda debeant esse solliciti,
quia cives in officio suo erga se & erga Prin-
cipem religionis cultu veluti vinculo quo-
dam adstringuntur, ut de Romanis obser-
vavit Augustinus, in nobiliores tamen cu-
ras ipsa natura duce assurgunt. Etenim cùm
natura auspiciis unicuique sit insita superni
alicujus numinis cognitio, à quo cetera
omnia pendent; ipsi etiam Principes, qui-
bus verò religionis lumen non effusit, non
solùm privatis studiis numen illud colere te-
nentur, sed etiam publicis legibus contu-
melias qua illi aut idolatria aut monstros
criminum à civibus inferuntur, ulcisci. Si
paganos Principes huic officio addicctos fa-
temur; quanto magis Principibus Christia-
nis, qui vera fide imbuti, auxiliis gratiæ,
naturalis cognitionis fines excecerunt, re-
ligionis promovenda & tuenda curam im-
pensis incumbere dicemus; ita ut omne
studium suum & operam conferant ad cul-
tum divini numinis amplificandum, qui in
fide & disciplina versatur. Ad quæ officia
Principes adigi putamus, non ex eo tantum
capite quod ea ad felicitatem Imperij con-
ducant, quæ quidem ut plurimum cum illis
est conjuncta; sed ex eo etiam, quod nomen
suum Christo dederint, eique caput suum
& ipsam regiam dignitatem devoverint.

II. Quod ut accuratiū intelligatur, ob-
servandum est sententiam meam abesse à
Fortunij Garcia opinione, qui eundem esse
legum civilium & canonicarum finem con-
tendit; adeo ut legi civili non solùm propo-
sus sit finis promovenda tranquillitatis
publicæ, sed etiam veræ æternæque felici-
tatis civibus procuranda. Fatoe enim hoc
esse præcipuum discremen inter canonum
decreta & leges publicas, (ut ego quidem
existimo, licet alij aliter interpretentur)
quod illa *unicuique* Christiano felicitatem
æternam parent, & ad eum finem instru-
menta accommodata subministrent; ha-
verò Reipublicæ pacem, & singulorum ci-
vium, quatenus sunt partes Reipublicæ,
promoveant, & cultum Christo debitum
generaliter sanciant, peccatis in contumaces
latis; unde per consequentiam amotis im-
pedimentis, felicitas æterna singulorum ci-
vium procuretur. Par esse videtur hac in
parte Regis & Patris officium. Ut enim pa-
rentibus incumbit, præcipue quidem ut li-
beros exhibeant, sed huic naturali curæ ac-

August. lib. 4. de
Civ. Dei cap. 32.

Fortunius Garcia
De ultimo fine
iurisprudentie Iuris.
Vide Sacrum lib.
3. De legibus c. 11.

cedit etiam altera ex professione religionis Christianæ profecta, ut eos in veram fidem & pietatem erudiendos magistris tradant; ita etiam Principes, quibus divinum numen ad procurandam in Republica pacem vices suas commisit, eō etiam studium suum porrigerere debent, ut cives ad felicitatem æternam prosequendam compellant. quod omnino aſſequentur, si per Episcopos, quae ad fidei sinceritatem & mores componendos pertinent, populis denuntiari current, res in hoc genere ab Ecclesia decretas suis legibus fanticant, & ne rebus constitutis vis aliqua fiat, sedulò invigilant. Ita enim fiet ut Imperij & Ecclesiæ pacem ex aequo inviolatam praestent.

I I I. Huic officio Theodosius Imperator se adstringi fatetur iis literis quas ad Synodum Ephesinam dedit: quarum testimonio eō lubentius utor, quod Oecumenicæ Syndodi judicio approbata & in Acta relata sunt. Ex iis patet societatem & cognationem quandam intercedere inter Religionem & Rempublicam; ad Principis studium pertinere ecclesiastici status aequè ac Imperij pacem, regij munera esse ut eum firmum & inviolatum præster ex omnium consensu, pietatis religionisque sinceritatem tueatur, curètque ut eorum qui Clerico adscripti sunt emendata sit castigataque vita. Quare non alienum erit integra verba Theodosij referre, quæ præcipias regulas complectuntur quibus Ecclesia Gallicanæ Libertas continetur.

Reipublice nostræ constitutio cā que in Deum est pietate precipue nititur, multaque inter hanc & illam cognatio ac familiaritas intercedit. Nam & ex se invicem pendent, & utraque prosperis alterius successibus incrementa sumit: quandoquidem ut vera religio justâ actione perficitur, ita Rēpublica utriusque openixa florescit. Cum itaque Deus Imperij habens nobis tradiderit, iisque qui imperio nostro parent, pietatis & securitatis quoddam quasi vinculum nos esse voluerit; harum inter se societatem, providentia & hominibus medios nos prebentes, indivulsa perpetuo conservare contendimus. Infrā:

Ante omnia autem in id operam damus ut ecclesiasticus status ejusmodi sit qui & Deum deceat, & temporibus nostris quam maxime congruat, idēmque ex omnium concordia & confessione suam tranquillitatem obtineat, tum per ecclesiasticarum controversiarum à turbis & seditionibus liber existat, tum demum ut pia religio ab omni reprehensione immunit perseveret; eorūmque vita qui vel inter Clericos censentur, vel magno quoque inter illos sacerdotio funguntur, omni prorsus nexo & culpa vacet.

I V. Hæc autem Ecclesiæ tuendæ provincia Christianis Principibus ab ipso Chri-

sto mandata est, ut veterum auctoritate è sacris Scripturis deprompta docemur. In eam sententiam Paulus Apostolus monet acceptum esse Deo ut Reges Christianæ fidei adscribantur, regiamque majestatem Christiani facti retineant, utique perfidiā ejuratā, ceteris Christianis tranquillam vitam præstent, cum omni pietate & sanctitate conjunctam. Hic est enim genuinus sensus horum verborum: *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate & castitate. Hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Officio autem illo Reges defungi non possunt, nisi merum imperium adhibeant, & jus gladij quod Deus illis mandavit. Vnde Augustinus:

Nam & terrena potestates, quando schismaticos

persequuntur, ea regula se defendunt, quia dicit Apostolus, Qui potestati resistit, Dei ordi-

nations resistit, non enim frustra gladium portat.

Mox Donatistas alloquens: *Cognoscentes vestri schismatis nefas, constituant adversus vos pro sua sollicitudine ac potestate quod volunt.*

V. Ad Ecclesiæ Christianæ Tutionem à Princibus præstandam referendus est etiam psalmus secundus: qui pleniū ad Christum pertinet, quam ad Davidem, ut ipsi Apostoli restantur. Is autem psalmus Principes omnes hortatur ut Dei Filium venerabundi fusciant; hoc est, ut se illi ministros, quæ Reges sunt, exhibeant, quemadmodum vere interpretatur Augustinus: *In hoc, inquit, Reges, sicut eis divinitus precipit, Deo servient, in quantum Reges sunt, si in regno suo bona jubeant, mala prohibeant, non solum que pertinent ad humanam societatem, verum etiam quæ pertinent ad divinam religionem.*

Et in epistola ad Bonifacium: *Quomodo ergo Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ contra iussum Domini sunt, religiosa severitate prohibendo atque pleſſendo?* Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. *In hoc ergo servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,*

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ

contra iussum Domini sunt, religiosa severitate

prohibendo atque pleſſendo? Aliter enim servit

quæ homo est, aliter quæ Rex est. In hoc ergo

servient Domino Reges, in quantum sunt Reges,

cum eas faciunt ad serviendum illi quæ non pos-

sunt facere nisi Reges. Sixtus Romanus Pon-

titifex in eandem sententiam hujus psalmi

verba exceptit, cum Imperatoribus gratu-

latur de proscripta Nestorij hærefi: Sciant

Sixtus epib. 14

(nempe Imperatores) se illi facerare sollici-

tudinem suam, qui eam cum grandi reddat uſu-

ra. De qua re nos convenit gloriari, quia cele-

stem Regem videmus fæderatos habere Reges

territorium. Intelligent, sicut ait David, & eru-

go Reges Domino serviant in timore, nisi ea quæ</p

diti sunt, qui judicant terram; quando, sicut dicit alibi, ipse & omnes populi laudant nomen Domini. Hanc potestatem legum ferendrum pro fidei & disciplinæ tuitione, summo Christi munere Ecclesia concessam fuisse, ex eodem psalmo probat Augustinus, Donatistæ increpans, qui de lati adversum se ab Imperatore legibus conquerebantur: Vnde ergo presumimus, inquit, si vultus nosse, illum cogitate de quo Propheta pronuntiavit dicens: Adorabunt eum omnes Reges terre, & omnes gentes servient illi. Et ideo hac Ecclesiæ potestate utimur, quam ei Dominus & promisit & dedit. Imperatores enim, si in errore essent, quod absit, pro errore suo contra veritatem leges darent &c. Quando autem Imperatores veritatem tenent, pro ipsa veritate contra errorem jubent. Quod quisque contempserit, ipse sibi iudicium acquirit. Nam & inter homines pœnaltus, & apud Deum frontem non habebit, qui hoc facere noluit quod ei per cor Regis ipsa Veritas jussit. Ex mox: Si iussiones Regum non pertinent ad predicationem religionem, & sacralegia prohibenda; quare ad Edictum Regis talia jubentur, etiam ipsis vos (Donatistæ) signatus?

V I. Quare non dubitavit Leo Pontifex Leonem Imperatorem his verbis alloqui: *Debes incunctanter advertere, regiam potestatem tibi non solum ad mundi regim: n, sed etiam maximè ad Ecclesiæ presidium esse collatum; ut ausus nefarios comprimendo, & que bene sunt statuta defendas, & veram pacem iis qui sunt turbata restituas. Alibi idem Pontifex profitet res humanas aliter turas esse non posse, nisi que ad divinam confessionem pertinent, & regia & sacerdotalis defendat auctoritas. Quare & Theodosio non solum regium sed etiam sacerdotalem animum inesse gaudet, ob Synodus Ephesinam indicatam, proscriptosque legibus suis hæreticos; Et Marcianum Custodem fidei vocat ob perculsum Eutychetem.*

V II. Solet ad asserendam Principibus tuenda Ecclesia auctoritatem proferri celebris illa Constantini ad Episcopos oratio, qua illos intra Ecclesiam, se autem extra Ecclesiam Episcopum constitutum dixit, apud Eusebium. Sed si haec probatio in tetricum lectorum incideret, reponere posset, verbis Græcis aliam inesse sententiam, qua ad personas, non ad res ipsas, sit referenda; ita ut significetur Episcopos eorum curam gerere qui Ecclesiæ adscripti fidem Christianam profiterentur; se vero Gentilium, qui essent extra Ecclesiam, saluti consulere, sacrificiis pagorum vetitis, dominici diei cultu & feriacione præcepta, etiam ipsis Gentilibus; quemadmodum superioribus & sequentibus ca-

pitibus explicuit Eusebius. Quare satius est ab eo argumento abstinere, praesertim cum manifestiora suppetant. Quod si cui illa Episcopi appellatio arrideat, poterit eam tueri Eusebij auctoritate, qui hunc ipsum Constantinum, Episcoporum Synodus à se indicatis interfusile, atque rerum in deliberationem vocatarum se participem fecisse, communemque concordiam procurasse scripsit, tanquam *communem Episcopum* à Deo constitutum. Ob eam curam Marciano Augustino acclamatum est à Concilio Chalcedonensi: τῷ ἡρεῖ, τῷ βασιλεῖ. Sacerdoti, Imperatori. Ecclesiasticorum enim negotiorum statui extero ab illo Principe, quemadmodum à ceteris Principibus Christianis, optimè cautum erat: quorum in eo articulo tanta vigebat auctoritas, ut Socrates scripserit, ab Imperatorum arbitrio, ex quo Christianam fidem amplexi sunt, res ecclesiasticas peperdissent.

VIII. Possunt alia quamplurima in eandem sententiam testimonia congerere, quibus probatur ex officio Principibus incumbere ut pacem Ecclesiæ tueantur. Sed abstineo à re notissima comprobanda, ut gradum faciam ad ea qua sunt remotiora à cognitione vulgi, scilicet ad disquisitionem ordinis quo in fide aut disciplina vindicanda utebantur Principes. Id eleganter explicuit Iustinianus in Libello quem Quinta Synodus sibi oblatum probavit; ita ut testimonium hinc prolatum & Iustiniani & Quintæ Synodi Oecumenicæ dici debeat. Ex eo discimus, emergentes hæreses à Principibus compressas, & pacem Ecclesiæ constituant per synodos Episcoporum, quas indexerunt Constantinus, Theodosij ambo, & Marcianus. Sed præterea testatur qua synodus definita sunt, legibus suis Principes confirmasse: *His itaque omnibus per diversa tempora subsecutis, predicti pie recordationis, nostri patres, ea que in unoquoque Concilio iudicata sunt, legibus suis corroboraverunt & confirmaverunt, & hæreticos, qui definitionibus predictorum sanctorum quatuor Conciliarum resistere & Ecclesiæ conturbare conati sunt, expulerunt.*

IX. Cum autem de confirmatione decratorum à Conciliis editorum agitur, distinguenda sunt ea qua fidem respiciunt ab iis qua de disciplina feruntur. Vis enim eorum qua fidei controversias ex scripturis & antiqua traditione dirimunt, non à Principum sed ab Episcoporum auctoritate pendet; quibus solis pascendas oves, non autem Cæsari, Christus commisit. Quare solis Episcopis datum est ut de jure cognoscant, scilicet an opinio controversa inter

Eusebii l. 1. de
Vit. Conf. cap. 37.
scilicet mi. K. 1993
Emancip. ix. 28
neg. 2000. 1993
eiusmodi. 1993
S. 1993
eiusmodi.

Conc. Chal. A.D.
v. 1.

Socrates lib. 5,
Hil. in Proconio.
ap. 3. 20. 21. 22.
23. 24. 25. 26.
27. 28. 29. 30.
31. 32. 33. 34.
35. 36. 37. 38.
39. 40. 41. 42.
43. 44. 45. 46.
47. 48. 49. 50.
51. 52. 53. 54.
55. 56. 57. 58.
59. 60. 61. 62.
63. 64. 65. 66.
67. 68. 69. 70.
71. 72. 73. 74.
75. 76. 77. 78.
79. 80. 81. 82.
83. 84. 85. 86.
87. 88. 89. 90.
91. 92. 93. 94.
95. 96. 97. 98.
99. 100. 101. 102.
103. 104. 105. 106.
107. 108. 109. 110.
111. 112. 113. 114.
115. 116. 117. 118.
119. 120. 121. 122.
123. 124. 125. 126.
127. 128. 129. 130.
131. 132. 133. 134.
135. 136. 137. 138.
139. 140. 141. 142.
143. 144. 145. 146.
147. 148. 149. 150.
151. 152. 153. 154.
155. 156. 157. 158.
159. 160. 161. 162.
163. 164. 165. 166.
167. 168. 169. 170.
171. 172. 173. 174.
175. 176. 177. 178.
179. 180. 181. 182.
183. 184. 185. 186.
187. 188. 189. 190.
191. 192. 193. 194.
195. 196. 197. 198.
199. 200. 201. 202.
203. 204. 205. 206.
207. 208. 209. 210.
211. 212. 213. 214.
215. 216. 217. 218.
219. 220. 221. 222.
223. 224. 225. 226.
227. 228. 229. 230.
231. 232. 233. 234.
235. 236. 237. 238.
239. 240. 241. 242.
243. 244. 245. 246.
247. 248. 249. 250.
251. 252. 253. 254.
255. 256. 257. 258.
259. 260. 261. 262.
263. 264. 265. 266.
267. 268. 269. 270.
271. 272. 273. 274.
275. 276. 277. 278.
279. 280. 281. 282.
283. 284. 285. 286.
287. 288. 289. 290.
291. 292. 293. 294.
295. 296. 297. 298.
299. 300. 301. 302.
303. 304. 305. 306.
307. 308. 309. 310.
311. 312. 313. 314.
315. 316. 317. 318.
319. 320. 321. 322.
323. 324. 325. 326.
327. 328. 329. 330.
331. 332. 333. 334.
335. 336. 337. 338.
339. 340. 341. 342.
343. 344. 345. 346.
347. 348. 349. 350.
351. 352. 353. 354.
355. 356. 357. 358.
359. 360. 361. 362.
363. 364. 365. 366.
367. 368. 369. 370.
371. 372. 373. 374.
375. 376. 377. 378.
379. 380. 381. 382.
383. 384. 385. 386.
387. 388. 389. 390.
391. 392. 393. 394.
395. 396. 397. 398.
399. 400. 401. 402.
403. 404. 405. 406.
407. 408. 409. 410.
411. 412. 413. 414.
415. 416. 417. 418.
419. 420. 421. 422.
423. 424. 425. 426.
427. 428. 429. 430.
431. 432. 433. 434.
435. 436. 437. 438.
439. 440. 441. 442.
443. 444. 445. 446.
447. 448. 449. 450.
451. 452. 453. 454.
455. 456. 457. 458.
459. 460. 461. 462.
463. 464. 465. 466.
467. 468. 469. 470.
471. 472. 473. 474.
475. 476. 477. 478.
479. 480. 481. 482.
483. 484. 485. 486.
487. 488. 489. 490.
491. 492. 493. 494.
495. 496. 497. 498.
499. 500. 501. 502.
503. 504. 505. 506.
507. 508. 509. 510.
511. 512. 513. 514.
515. 516. 517. 518.
519. 520. 521. 522.
523. 524. 525. 526.
527. 528. 529. 530.
531. 532. 533. 534.
535. 536. 537. 538.
539. 540. 541. 542.
543. 544. 545. 546.
547. 548. 549. 550.
551. 552. 553. 554.
555. 556. 557. 558.
559. 560. 561. 562.
563. 564. 565. 566.
567. 568. 569. 570.
571. 572. 573. 574.
575. 576. 577. 578.
579. 580. 581. 582.
583. 584. 585. 586.
587. 588. 589. 590.
591. 592. 593. 594.
595. 596. 597. 598.
599. 600. 601. 602.
603. 604. 605. 606.
607. 608. 609. 610.
611. 612. 613. 614.
615. 616. 617. 618.
619. 620. 621. 622.
623. 624. 625. 626.
627. 628. 629. 630.
631. 632. 633. 634.
635. 636. 637. 638.
639. 640. 641. 642.
643. 644. 645. 646.
647. 648. 649. 650.
651. 652. 653. 654.
655. 656. 657. 658.
659. 660. 661. 662.
663. 664. 665. 666.
667. 668. 669. 670.
671. 672. 673. 674.
675. 676. 677. 678.
679. 680. 681. 682.
683. 684. 685. 686.
687. 688. 689. 690.
691. 692. 693. 694.
695. 696. 697. 698.
699. 700. 701. 702.
703. 704. 705. 706.
707. 708. 709. 710.
711. 712. 713. 714.
715. 716. 717. 718.
719. 720. 721. 722.
723. 724. 725. 726.
727. 728. 729. 730.
731. 732. 733. 734.
735. 736. 737. 738.
739. 740. 741. 742.
743. 744. 745. 746.
747. 748. 749. 750.
751. 752. 753. 754.
755. 756. 757. 758.
759. 760. 761. 762.
763. 764. 765. 766.
767. 768. 769. 770.
771. 772. 773. 774.
775. 776. 777. 778.
779. 780. 781. 782.
783. 784. 785. 786.
787. 788. 789. 790.
791. 792. 793. 794.
795. 796. 797. 798.
799. 800. 801. 802.
803. 804. 805. 806.
807. 808. 809. 810.
811. 812. 813. 814.
815. 816. 817. 818.
819. 820. 821. 822.
823. 824. 825. 826.
827. 828. 829. 830.
831. 832. 833. 834.
835. 836. 837. 838.
839. 840. 841. 842.
843. 844. 845. 846.
847. 848. 849. 850.
851. 852. 853. 854.
855. 856. 857. 858.
859. 860. 861. 862.
863. 864. 865. 866.
867. 868. 869. 870.
871. 872. 873. 874.
875. 876. 877. 878.
879. 880. 881. 882.
883. 884. 885. 886.
887. 888. 889. 8810.
8811. 8812. 8813. 8814.
8815. 8816. 8817. 8818.
8819. 8820. 8821. 8822.
8823. 8824. 8825. 8826.
8827. 8828. 8829. 8830.
8831. 8832. 8833. 8834.
8835. 8836. 8837. 8838.
8839. 8840. 8841. 8842.
8843. 8844. 8845. 8846.
8847. 8848. 8849. 8850.
8851. 8852. 8853. 8854.
8855. 8856. 8857. 8858.
8859. 8860. 8861. 8862.
8863. 8864. 8865. 8866.
8867. 8868. 8869. 8870.
8871. 8872. 8873. 8874.
8875. 8876. 8877. 8878.
8879. 8880. 8881. 8882.
8883. 8884. 8885. 8886.
8887. 8888. 8889. 88810.
88811. 88812. 88813. 88814.
88815. 88816. 88817. 88818.
88819. 88820. 88821. 88822.
88823. 88824. 88825. 88826.
88827. 88828. 88829. 88830.
88831. 88832. 88833. 88834.
88835. 88836. 88837. 88838.
88839. 88840. 88841. 88842.
88843. 88844. 88845. 88846.
88847. 88848. 88849. 88850.
88851. 88852. 88853. 88854.
88855. 88856. 88857. 88858.
88859. 88860. 88861. 88862.
88863. 88864. 88865. 88866.
88867. 88868. 88869. 88870.
88871. 88872. 88873. 88874.
88875. 88876. 88877. 88878.
88879. 88880. 88881. 88882.
88883. 88884. 88885. 88886.
88887. 88888. 88889. 888810.
888811. 888812. 888813. 888814.
888815. 888816. 888817. 888818.
888819. 888820. 888821. 888822.
888823. 888824. 888825. 888826.
888827. 888828. 888829. 888830.
888831. 888832. 888833. 888834.
888835. 888836. 888837. 888838.
888839. 888840. 888841. 888842.
888843. 888844. 888845. 888846.
888847. 888848. 888849. 888850.
888851. 888852. 888853. 888854.
888855. 888856. 888857. 888858.
888859. 888860. 888861. 888862.
888863. 888864. 888865. 888866.
888867. 888868. 888869. 888870.
888871. 888872. 888873. 888874.
888875. 888876. 888877. 888878.
888879. 888880. 888881. 888882.
888883. 888884. 888885. 888886.
888887. 888888. 888889. 8888810.
8888811. 8888812. 8888813. 8888814.
8888815. 8888816. 8888817. 8888818.
8888819. 8888820. 8888821. 8888822.
8888823. 8888824. 8888825. 8888826.
8888827. 8888828. 8888829. 8888830.
8888831. 8888832. 8888833. 8888834.
8888835. 8888836. 8888837. 8888838.
8888839. 8888840. 8888841. 8888842.
8888843. 8888844. 8888845. 8888846.
8888847. 8888848. 8888849. 8888850.
8888851. 8888852. 8888853. 8888854.
8888855. 8888856. 8888857. 8888858.
8888859. 8888860. 8888861. 8888862.
8888863. 8888864. 8888865. 8888866.
8888867. 8888868. 8888869. 8888870.
8888871. 8888872. 8888873. 8888874.
8888875. 8888876. 8888877. 8888878.
8888879. 8888880. 8888881. 8888882.
8888883. 8888884. 8888885. 8888886.
8888887. 8888888. 8888889. 88888810.
88888811. 88888812. 88888813. 88888814.
88888815. 88888816. 88888817. 88888818.
88888819. 88888820. 88888821. 88888822.
88888823. 88888824. 88888825. 88888826.
88888827. 88888828. 88888829. 88888830.
88888831. 88888832. 88888833. 88888834.
88888835. 88888836. 88888837. 88888838.
88888839. 88888840. 88888841. 88888842.
88888843. 88888844. 88888845. 88888846.
88888847. 88888848. 88888849. 88888850.
88888851. 88888852. 88888853. 88888854.
88888855. 88888856. 88888857. 88888858.
88888859. 88888860. 88888861. 88888862.
88888863. 88888864. 88888865. 88888866.
88888867. 88888868. 88888869. 88888870.
88888871. 88888872. 88888873. 88888874.
88888875. 88888876. 88888877. 88888878.
88888879. 88888880. 88888881. 88888882.
88888883. 88888884. 88888885. 88888886.
88888887. 88888888. 88888889. 888888810.
888888811. 888888812. 888888813. 888888814.
888888815. 888888816. 888888817. 888888818.
888888819. 888888820. 888888821. 888888822.
888888823. 888888824. 888888825. 888888826.
888888827. 888888828. 888888829. 888888830.
888888831. 888888832. 888888833. 888888834.
888888835. 888888836. 888888837. 888888838.
888888839. 888888840. 888888841. 888888842.
888888843. 888888844. 888888845. 888888846.
888888847. 888888848. 888888849. 888888850.
888888851. 888888852. 888888853. 888888854.
888888855. 888888856. 888888857. 888888858.
888888859. 888888860. 888888861. 888888862.
888888863. 888888864. 888888865. 888888866.
888888867. 888888868. 888888869. 888888870.
888888871. 888888872. 888888873. 888888874.
888888875. 888888876. 888888877. 888888878.
888888879. 888888880. 888888881. 888888882.
888888883. 888888884. 888888885. 888888886.
888888887. 888888888. 888888889. 8888888810.
8888888811. 8888888812. 8888888813. 8888888814.
8888888815. 8888888816. 8888888817. 8888888818.
8888888819. 8888888820. 8888888821. 8888888822.
8888888823. 8888888824. 8888888825. 8888888826.
8888888827. 8888888828. 8888888829. 8888888830.
8888888831. 8888888832. 8888888833. 8888888834.
8888888835. 8888888836. 8888888837. 8888888838.
8888888839. 8888888840. 8888888841. 8888888842.
8888888843. 8

hæreses recensenda sit. Princeps verò res jam decisas auctoritate sua tuerit, & penas excommunicationis aut regradationis ab Ecclesia irrogatas secularibus pecuniis intendit, scilicet multis pecuniariis, aut exilio, & relegatione, vel etiam ultimo supplicio. Quod attinet ad canones, qui non quidem de fide aut Sacramentorum ritibus, sed de reliqua disciplina feruntur; quia legum perpetuarum vires obtinere debent, & Clericorum imò etiam sapissime laicorum personas respiciunt, ex quibus Reipublicæ corpus componitur, novamque aliquando disciplinæ formam constituunt, quamplurimi Principum interest ut ea decreta mature discutiant, antequam eorum executionem publicam & forensem lege sua indulgeant, ne fortassis aut publica utilitatibus aut tranquillitatibus aduersentur. Confirmatis autem à Principe canones, vim legis publicæ adipiscuntur: qua necessaria est ut per omnes Imperij provincias executioni tradici possint, & si qui contradicant, auctoritate publica coercentur. Confirmatis de fidei decretis, contumacia quidem refragantium legibus plectur, ac si in leges imperatorias peccatum fuisset. Sed non indigent ea decreta imperio Principis ut Christianos adstringant, cum jure divino nitantur, quod ceteris omnibus præcellit. Quare cum illa decreta Principes confirmabant, non res judicatas iterum tractabant, sed de consensu Episcoporum, & suffragiorum libertate ad summum, cognitione extraordinaria inquirebant; ut Theodosij, Marciani, & Basilij exemplis demonstrari potest.

Socrates lib. 1.
cap. 6. Exstat
Constantini con-
stitutio.

X. Obvia sunt confirmationum exempla, si quis etiam ista requirat. Constantinus anathema prolatum à Nicæna Synodo adversus Arrium & ejus consortes, infamie pœna auxit, Porphyrianóque vocari, id est, Christiani nominis osores & hostes, Arrianos jussit, eorumque libros publicè cremari. Sed illustrius testimonium proferri non potest quam epistola synodica Concilij secundi Oecumenici ad Theodosium, qua Parres profitentur se ex officio teneri ad relationem eorum quæ in synodo gesta sunt, Principi mittendam; statimque referunt hæreses à se damnatas fuisse, ac præterea quasdam regulas pro disciplina Ecclesiæ constituenda decretas, quas epistola adjungunt, firmarique à Principe obnixè pertinet: *Rogamus itaque tuam clementiam, ut per literas quoque tue pietatis confirmetur Concilium decretum; ut sicut literis, quibus nos convocasti, Ecclesiam honore prosecutus es, ita etiam finem eorum quo decreta sunt obsignes.*

Concilium Ephesinum Theodosium ob-

secreta ne pro synodo habeat Ioannis Antiocheni Episcopi conventiculum ; qui à sacro Concilio secedens , sententiam adversus Cyrillum & Memnonem tulerat. In eam rem Constantini exemplum proferunt , qui synodi loco non habuit eorum cætum qui à Nicæa Synodo discesserunt , sed eos meritis pœnis exceptit. Quin ex eo capite Theodosium invitavit ad confirmandum Concilij Oecumenici decretum , & refellendum Ioannis Antiocheni Conciliabulum , quod ducenti & decem Episcopi unâ cum Occidentis Episcopis in eandem conspirarent sententiam , Ioanni autem triginta tantum Episcopi suffragarentur. In beatis , inquit , ut ea que constituta sunt ab Oecumenica & sancta Synodo ad pietatis confirmationem contra Nestorianos & ejus impium dogma , suum robur obtineant , assensu vestre pietatis stabilita.

XI. Marcianus Imperator Concilij Chalcedonensis decreta tribus Edictis confirmavit, poenis in Clericos & laicos adjectis. Ac primum quidem edictum, cum ad synodum accessisset, viva voce decrevit;

testatus patribus, se synodo interesse, non ut vim inferret, sed ut res judicatas & gestas auctoritate sua confirmaret. Quare etiam Edicto secundo testatur se primo Edicto venerandam synodus confirmasse. Quod loquendi genus synodo nequaquam displicuit, quin potius ipsa eundem dicendi modum usurpavit in epistola synodica ad Leonem

Pontificem, cui significat ejus sententiam adversus Eutycherem, veluti legem quan-
dam, ab Imperatoribus confirmatam. Ter-
tio Marciani Edicto, quæ definita fuerant
a Concilio Chalcedonensi, iterum confir-
mantur, exilij & confiscationis poenâ irro-
gatâ; ita ut hæreticis ab urbe regia & civi-
tatis metropolitanis sit omnino interdi-
ctum. Eos autem hæreticos esse definit qui
ab Ecclesiæ canonibus & Principum consti-
tutionibus damni sunt. non quasi dam-
nandæ hæreseos auctoritatem Principibus
afférere velit, sed ut omnem tergiversandi
locum hæreticis adimeret, qui scirent eos
canones ratos apud omnes haberi debere
qui Principum legibus essent recepti.

XII. Quod Iustinianus à decessoribus suis factum obsevaverat, ipse legibus suis fecutus est, quas contra Anthimum edidit. Hic ex episcopatu Trapezuntis à Theodora Augulta evocatus, Ecclesia Constantiopolitanæ constitutus fuerat Patriarcha. qua sede primùm dejectus Agapeti Pontificis sententia, deinde judicio synodi habita Constantiopolis, ipsa Episcopi dignitate privatus est. Vtramque sententiam Agapeti & synodi lege sua firmavit Iustinianus.

cujs verba proferre necesse est, ut constet regiae & sacerdotalis auctoritatis consensio nein maximam semper fuisse; ita ut non tantum nudum ministerium, velut appari tores, exequenda Conciliorum sententia Principes præstiterint, sed jure etiam regio ad eandem damnationem post synodorum judicium suffragium suum adjunxerint ratione habita executionis publicæ, quæ pro scriptiōnē illam sequebatur. *Rem non insolitam Imperio & nos facientes, ad presentem venimus legem. Quoties enim Sacerdotum sententia quosdam indignos sacerdotio de sacris se dibus deposuit, quemadmodum Nestorium, Euthychem, Arrium, Macedonium, & Eunomium, & quosdam non minores alii, toties Imperium ejusdem sententie & ordinationis cum Sacerdotum auctoritate fuit. Sicque divina pariter & humana concurrentia, unam consonantiam rectis sententiis fecere. Quare & ipse sententiam adversus Anthimum latam xviæ fecit, ut ipse loquitur, id est, quemadmodum explicat capite tertio, hoc firmius ponit, & imperialibus legibus corroborat, ac si ab Imperio ipso provenisset.* Deinde Menæ Patriarchæ dat in mandatis ut ad Metropolitas sue Dioceseos mittat que Sacerdotio visa sunt, & ab Imperio confirmata, τὰ τῷ δεκαριῶν Σόλων, τὰ τῷ τῆς βασιλείας κευταρδα.

XIII. More veterum Principum, Constantinus Pogonatus definitionem sexta Synodi adversus Monothelitas suo Edicto se confirmasse ad Leonem II. Pontificem scripsit. Quod adeo gratum fuit Leoni, ut in hæc verba Constantino gratulabundus rescripsit. *Synodali igitur sententia, & Imperiali Edicti censura, tanquam ancipiī spiritus gladio, cum priscis heresiis etiam nove pravatis error expunctus est.*

Synodus Orientalium Episcoporum à Iustiniano Rhinotmeto coacta in Trullo Palati, sub nomine sextæ Synodi canones edidit: quorum confirmationem ut imperaret à Principe, eadem verba usurpavit, quibus usū fuerat Synodus Oecumenica secunda erga Theodosium. Constantinus & Irene relecta coram se fidei definitione à septima Synodo edita, eam subscriptione sua muniverunt, postquam illis constitit de consensu omnium decretam fuisse. Eodem pacto (postquam præsente Basilio Imperatore, relectis canonibus ab octava Synodo editis, fidei Symbolo, & Photij depositione, consensum suum Episcopi testati sunt) Allocutione sua Basilius edixit, ut si quis Clericus aut laicus contra synodi canones aliquid haberet dicendum, prodiret in medium, & aperiret quid illi videretur. Nam soluta synodo, nullam illum veniam ab Imperatore

consecuturum qui res constitutas oppugnaverit; sed jure damnandum, & urbe expellendum.

XIV. Sed quo proposito leges illæ de confirmandis Conciliorum decretis ab Imperatoribus ferrentur, Facundus Hermianensis in Africa Episcopus accuratè expressit. Florebat sub Iustiniano, à quo Trium Capitulorum caussam discuti ægerrimè ferrebat; ideoque multis verbis Principum audaciam exagitat, qui canonicas quæstiones ad suum judicium revocare tentant, eosque ad exemplum Marciani Principis provocat, de quo hæc sunt ejus verbi: *Sciens igitur ille modestissimus Princeps Ozie Regi non impune cessisse quia sacrificare presumpsit, quod licitum est singulo cuique etiam secundi ordinis Sacerdoti, muliò magis sibi impune cedere non posse cognovit vel que jam de fide Christianariæ fuerant constituta discutere, quod nullatenus licet, vel novos constituere canones, quod non nisi multis & in unum congregatis primi ordinis Sacerdotibus licet. Ob hoc itaque virtemperans, & suo contentus officio, ecclesiasticorum canonum executor esse voluit, non conditor, non exactor.*

Hic est certus limes quem regiæ auctoritati in his negotiis præfigere oportet; ne inconsulto trahamur ad eam adulacionem, qua Principibus suis torius disciplinæ ecclesiasticae summam Græci deferebant. Hæc sunt verba Demetrij Chomatiani Bulgariae Archiepiscopi in Responione prima ad Cabasilam: *Imperator, ut communis Ecclesiæ Epistemonarchæ existens, & dictus, synodalibus præst sententiis, & robur tribuit, ecclesiasticos ordines componit, & legem dat vi- ta politiæ que eorum qui altari serviunt. hoc amplius, & iudicis Episcoporum & Clericorum, & vacantium Ecclesiæ electionibus. ὁ βασιλεὺς δὲ οἰανούς τὸν συκλοπὸν Επιτημοαρχὸν ἐδίψαμενοθέντος, & αὐδίνης γνώμης ἀπίσταται, & τὸ κύρον ταῦτας χειρὶς ταῖς συκλοπαῖς ταξιδεύει, τὴν μονήτην βίσση πολιτείας τοῖς βημαστοῖς, & μίλιον τῆς Αἰγαίου ἀποκόπων, & κληρονομούσον Φίφοις συκλοπόν.*

Quæ magnifica verba omnino aliena sunt à mente veterum, nisi intra fines patrocinij ecclesiastici contineantur. Alia est electionum ratiō, de quibus agere non est præsentis instituti. [Vide librum octavum.]

*Vide Libellum
Marcii editum
Bacinone.*

*Facund. Her-
mian. l. 12. c. 3.*

*Lib. 5. Iuris Gra-
co-Rom.*

C A P V T X I .

Synopsis.

I. Non solum in universum decreta Conciliorum Principes confirmant, sed etiam canones aliquos specialibus legibus. Probatur exemplo Thodosij, qui ve tuit Clericis consortia extranearum mulierum, ex ser-

L iiij